

OR VERIYLKÄ (2. Moos. 4:24–26)

- O OPETUKSET, <https://www.gen.fi/o.html>
 OR RAAMATTUTUNNIT, <https://www.gen.fi/or.html>
 OR Veriylkä (2. Moos. 4:24–26)
<https://www.gen.fi/or-veriylka.html>

SISÄLLYSLUETTELO

0. Dokumentit
 1. Herra aikoo surmata Mooseksen
 2. Ympärileikkauksen liitto
 3. Golgatan veriylkä

0. DOKUMENTIT

- OR Avioliitto (1. Moos. 2:24)
<https://www.gen.fi/or-avioliitto.html>
 OR Mies ja nainen, Kristus ja seurakunta (Ef. 5:21–33)
<https://www.gen.fi/or-mies-ja-nainen-kristus-ja-seurakunta.html>
 OR Paimenvirka (Ef. 4:11)
<https://www.gen.fi/or-paimenvirka.html>
 H6H Mieheksi ja naiseksi (1. Moos. 1:27)
<https://www.gen.fi/h6h-mieheksi-ja-naiseksi.html>

1. HERRA AIKOO SURMATA MOOSEKSEN

Kun Mooses oli lähtenyt Midianista kohti Egyptiä vapauttamaan kansaansa faaraon orjuudesta, tapahtuu seuraavaa:

- 24 Matkan varrella yöpaikassa tapahtui, että Herra kävi [Mooseksen] kimppuun ja tahtoi surmata hänet.
 25 Silloin Sippora otti terävän kiven ja leikkasi pois poikansa esinahan, kosketti sillä Moosesta alhaalta ja sanoi: "Sinä olet minun veriylkäni."
 26 Niin hän jätti hänet rauhaan. Silloin Sippora sanoi: "Veriylkä ympärileikkauksen kautta." (2. Moos. 4:24–26)

Kohta on tärkeä monesta syystä. Se ilmaisee selkeästi sen, että meidän Luojamme ja Jumalamme on pyhä ja kiivas, ei mikään pehmonalle, joka hyväksyisi kaiken päätään nyökyttäen. Ei

todellakaan: Jumalan on pyhydessään surmatava syntiset ja lainrikkojat, koska hän ei oikeudenmukaisuudessaan voi muuta. Siksi meidän jokaisen syntisen on lihassa kuoltava – niin minun kuin sinunkin.

Niiltäkin, jotka ovat elossa Herramme tullessa, riisutaan tämä lihallinen ja syntinen ruumis pois, jotta tilalle voitaisiin antaa uusi puhdas taivasruumis. Mutta Jumalamme on samanaikaisesti myös itse Rakkaus: Hän antoi Jeesuksen, oman ainoan kalliin Poikansa, kadotuksen kauhuihin meidän sijastamme. Ilman Jeesusta kuolema vie ihmisen kadotukseen, Jeesuksen kanssa pääsemme kuoleman kautta taivaaseen.

Jumala käy siis itse tappoaikein valitsemansa kansansa pelastajan Mooseksen kimppuun. Mooses on tässä esikuva valitusta kansan pelastajasta Jeesuksesta, joka annettiin kuolemaan synnin tähden – ei kuitenkaan omansa vaan meidän. Sitä ei kerrota, oliko Mooseksen koh-

dalla kyseessä sairaskohtaus, vai millä tavoin tuo Jumalan aikoma hengenriisto ilmeni. Mutta se kerrotaan, että itse Jumala aikoi surmata Mooseksen.

Tähän on perusteltu syy. Palavassa pensaassa Moosekselle ilmestynyt Jumala oli antanut Moosekselle tehtävän vapauttaa oma kansansa Egyptin orjuudesta. (2. Moos. 3) Mooses lähetettiin siis Jumalan asialle. Se, joka menee Jumalan työtä tekemään, on ensin itse velvollinen pitämään kunniaa Jumalan sana niin omassa elämässään kuin mahdollisesti hänen vastuulleen annetussa perheessä.

2. YMPÄRILEIKKAUKSEN LIITTO

Mooses oli jättänyt noudattamatta ympärileikkauksen käskyn. Jumala oli antanut Mooseksen esi-isälle Abrahamille yli 500 vuotta aiemmin käskyn ympärileikata jokainen mies Israelin heimosta.

1 Kun Abram oli 99-vuotias, ilmestyi Herra hänelle ja sanoi: "Minä olen Jumala, Kaikkivaltias: vaella minun edessäni ja ole nuhteton.

2 Minä teen liittoni meidän välillemme, minun ja sinun, ja lisään sinut ylen runsaasti." (1. Moos. 17:1–2)

Tässä yhteydessä Jumala muuttaa Abram-nimen Abrahamiksi. Abram tarkoittaa "korkea isä", Abraham puolestaan "runsauden isä". Tässä on viittaus kohtaan, jossa Jumala sanoo Abramille: "Sinusta tulee kansojen paljouden isä." (1. Moos. 17:4)

9 Jumala sanoi Abrahamille: "Mutta sinä pidä minun liittoni, sinä ja sinun jälkeläisesi, sukupolvesta sukupolveen.

10 Tämä on minun liittoni sinun ja sinun jälkeläistesi kanssa, pitääkää se: Ympärileikatkaa jokainen mies keskuudessanne.

11 Ympärileikatkaa esinahkanne liha, se olkoon liiton merkki meidän välillämme, minun ja teidän.

12 Sukupolvesta sukupolveen ympärileikattakoon jokainen poikalapsi teidän keskuudessanne kahdeksan päivän vanhana, niin hyvin kotona syntynyt palvelija kuin muukalaiselta, keneltä tahansa, rahalla ostettu, joka ei ole sinun jälkeläisiäsi.

13 Ympärileikattakoon sekä kotonasi syntynyt että rahalla ostamasi: niin minun liittoni on oleva merkitty teidän lihaanne iankaikkiseksi liitoksi.

14 Mutta ympärileikkaamaton mies, jonka esinahan liha ei ole ympärileikattu, hävitettäkään kansastansa: hän on rikkonut minun liittoni." (1. Moos. 17:9–14)

Miksi Jumala antoi Abrahamille nimenomaan ympärileikkauksen liiton merkiksi? Siinä siirrettiin tämä jo aiemmin tunnettu avioliiton merkki Jumalan ja valitun kansan välisen liiton merkiksi. Miehen tai poikavauvan esinahan ympärileikkaus on Vanhan liiton yksi keskeisimmistä instituutioista eli tapajärjestelmistä. Ympärileikkauksen ensimmäinen ja tärkein sisältö on toimia Jumalan Abrahamin kanssa tekemän liiton merkkinä – eikä ainoastaan vain merkkinä, vaan ympärileikkaus oli myös armonväline.

Lihan ympärileikkaus tuli myöhemmin aikoina juutalaisuudessa niin tärkeäksi, että rabiien opetuksen mukaan koko Pyhällä maalla ei tulisi asua kenenkään, joka ei ole ympärileikattu. Hurskas juutalainen ei voinut edes seurustella kenenkään ympärileikkaamattoman kanssa.

Juutalaisuudessa syntyi jopa sellainen väärä uskomus, että isä Abraham valvoi helvetin portilla ja tempasi kohti kadotusta kulkevan ympärileikatun pois viime tipassa ennen kadotukseen joutumista: että vahingossakaan kukaan ympärileikattu ei joutuisi helvettiin.

Ei mitään uutta auringon alla. Esimerkiksi takavuosina Helsingin Pakilan seurakunnan pastorina toiminut Antti Kylliäinen opetti, että kaikki pääsevät taivaaseen. Ikävä kyllä niin taruihin uskoneet juutalaiset kuin Raamatusta luopuneet pastorit ovat molemmat väärässä.

Ympärileikkaus oli Vanhan liiton sakramentti eli pyhä toimitus, armonväline, jonka kautta

Jumalan pelastava teko ja tahto kohdistuvat nimenomaan tiettyyn, nimeltä mainittuun ihmiseen. Ympärileikkaus on yksi tärkeimmistä kasteen esikuvista.

Vanhan liiton aikana ilman ympärileikkausta ei lähtökohtaisesti ollut pelastusta eikä jumalayhteyttä. Uuden liiton aikana ilman kastetta ei lähtökohtaisesti ole pelastusta eikä yhteyttä Jumalaan. Ympärileikkaamaton ei voinut olla Vanhan liiton aikana Jumalan valitun kansan, Israelin jäsen. Kastamaton ei voi olla Uuden liiton aikana Jumalan valitun kansan jäsen, kuulua Kristuksen Kirkkoon. Kasteen kautta tullaan Herran Jeesuksen Kristuksen omaksi, kristityksi.

Ympärileikkaamaton ei saanut syödä pääsiäislammasta (2. Moos. 12:48), kastamaton ei saa syödä todellista Pääsiäislammasta ehtoollisessa, Jumalan Karitsaa Herraa Jeesusta Kristusta. Ympärileikkauksessa annettiin lapselle nimi (Luuk. 1:59, Luuk. 2:21), kasteessa annetaan lapselle nimi.

Mooses oli kuitenkin jättänyt oman poikansa ympärileikkaamatta. Mooses oli törkeästi ja yksiselitteisesti rikkonut Jumalan antaman liiton. Mooses ei saanut Jumalan lain säädöksen mukaan viedä ympärileikkaamatonta poikaansa Israelin keskelle. Mooses oli rikkonut keskeisessä pelastukseen liittyvässä asiassa Jumalaa vastaan. Herra otti Mooseksen tästä kiinni. "Et voi lähteä työhöni, jos pidät halpana antamani liiton armonvälinettä."

Tilanne olisi sama, jos minä Jumalan sanan opettajaksi kutsuttuna jättäisin oman perheväkeni armosta ja pelastuksesta osattomaksi: En kastaisi omia lapsiani syntien anteeksiantamukseen ja uuteen elämään, Jeesukselle kuuluviksi taivaskansalaisiksi. En opettaisi ensin omaa perhettäni pitämään kaikkea sitä, mitä Jeesus on meidän käskenyt pitää. Olisin vain ulkokultainen palkkapaimen ja narri, jos en aloittaisi Jumalan palvelijan työtäni omasta perheestäni. – Huonosti olen tehtävässäni onnistunut, sen myönnän, mutta vastuuni ja velvollisuuteni tunnustan.

3. GOLGATAN VERIYLKÄ

Jumala pysäyttää Mooseksen. Sippora, tuo viisas nainen, ymmärtää mistä on kysymys. Synti, josta ei ole tehty parannusta – pojan ympärileikkaamattomuus – on nyt viemässä Mooseksen tuohon. Sippora tarttuu itse terävään piikiviveitseen ja toimittaa säädetyin ympärileikkauksen. Ympärileikkauksen, joka on ensimmäinen ja uhrin ohella toinen Vanhan liiton armonvälineistä eli sakramenteista. Uudessa liitossa meillä on Jeesuksen asettamana ympärileikkauksen tilalla Pyhä Kaste ja veriuhrien tilalla Herran Pyhä Ehtoollinen.

Miksi Sippora sitten liittää tämän poikansa ympärileikkauksen avioliittoon, sulhaseen? Sipporahan koskettaa miestään poikansa esinahalla "alhaalta" eli siihen kohtaan, josta Mooses oli itse ympärileikattu.

Ympärileikkaus liittyi paimentolaiskulttuurissa alun perin avioliiton solmimiseen. Ennen häätöjuhlan alkamista – tai tarkkaan ottaen sen alkajaisiksi – morsiamen isä eli appi ympärileikkasi sulhasen esinahan, jotta sulhanen voisi saada omakseen morsiamensa ja liittyä tähän yhdeksi lihaksi.

Hepreaksi appi on "choten" ['ch' lausutaan karkeana h-kirjaimena], joka tarkoittaa heprean ja sen läheisen sukulaiskielen arabian mukaisesti "ympärileikkaaja". Sulhanen (eli tyttären mies, vävy) on puolestaan "chatan", joka tarkoittaa "ympärileikattava". Häätöjuhla on sananmukaisesti "ympärileikkauksen juhla, chatuna" (Laul. 1. 3:11).

Kun Jumala antoi Abrahamille ympärileikkauksen liiton merkiksi, niin siinä siirrettiin tämä jo aiemmin tunnettu avioliiton merkki Jumalan ja valitun kansan välisen liiton merkiksi. Sippora tuntee midianilaisen paimentolaisheimon papin tyttärenä tämän ympärileikkauksen käyttötavan. Sippora liittyy omalla toiminnallaan tähän perinteeseen.

Sippora vetoaa Jumalan edessä siihen, että hän ja Mooses ovat avioliiton solmimisen kautta

yhtä lihaa, ja että laki on nyt täytetty. Sippora täytti ympärileikkauksen Mooseksen puolesta. Koska Sippora ja Mooses olivat yhtä lihaa, niin Jumala saattoi katsoa lain nyt täytetyksi myös Mooseksen osalta.

Samalla tavalla tapahtuu "puolisoiden" välillä lain täyttäminen myös hengellisesti: Jeesus täyttää seurakuntamorsiamen ylkänä omalla elämälään lain vaatimukset. Se luetaan myös häneen kihlattujen eli kastettujen (2. Kor. 11:2) hyväksi: Jumalan vanhurskas, oikeudenmukainen ja pyhä viha syntii kohtaan väistyy Jeesukseen ristiin eli veriylkään vetoavien päältä pois.

Vanhan liiton aikana kihlaus oli sitova avioliittosopimus. Meidän aikaamme siirrettynä se vastaa avioliittoon vihkimistä. Hääjuhla ja sitä seuraava yksi liha toteutuivat Vanhan liiton aikana vasta joskus vuosienkin kuluttua avioliittosopimuksesta eli kihlauksesta. Meillähän avioliittoon vihkiminen (eli kihlaus Vanhassa liitossa) ja hääjuhla hääöineen toteutuvat yleensä samana päivänä.

Salatusti Sippora vetoaa Jumalan vihan edessä Kristuksen ristiin. Golgatalla tapahtui tämän ympärileikkauksen esikuvan mukaan seuraavaa: Isä Jumala ympärileikkaa ristin puulla Pojan, jotta tämä sulhanen voisi saada omakseen morsiamensa ja liittyä tähän yhdeksi lihaksi. Pitkäperjantaina valmisteltiin Jerusalemin kaupungin muurien ulkopuolella taivaallista hääjuhlaa, jossa sulhasen veri vuosi rakkaudesta ja halusta morsianta kohtaan.

Sipporan nimi tarkoittaa "lintu". Sippora on esikuva Pyhästä Hengestä, jota myös lintuna, kyyhkysenä, kuvataan. Pyhä Henki vaikuttaa meissä rukouksen, uskon ja turvautumisen Golgatan Pojan ympärileikkauksessa vuodatettuun vereen. Tuo veri suojaa meitä Jumalan oikeudenmukaiselta vihalta, joka meihin syntiemme tähden kohdistuu.

Mooseksen ja Sipporan poika, joka on itse ympärileikkaamattomuuden syntiin syytön, on myös esikuva Kristuksesta. Vapahtaja joutuu vuodattamaan verensä itse syyttömänä. Viatto-

man Pojan veri vuotaa, jotta Jumalan viha väistyisi meidän syyllisten yltä ja me saisimme elää.

Mooses on esikuva myös seurakunnasta ja erityisesti sen paimenista. Paimenten täytyy ensin tehdä itse parannus synneistään ja saada niille sovitus, jotta he voisivat Jumalan kutsumina ja lähettäminä täyttää heille annetun tehtävän vapauttaa Herran kansa synnin orjuudesta.